

คู่มือการจัดการมูลฝอยในโรงพยาบาล

โรงพยาบาลโนนคูณ

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
คณะกรรมการป้องกันควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล

คำนำ

โรงพยาบาลโนนคูณเป็นหน่วยงานที่ให้บริการประชาชนทั้งด้านการแพทย์และสาธารณสุขทั้งทางด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาและฟื้นฟูสุขภาพ ซึ่งกิจกรรม ที่หลากหลายจากการให้บริการทั้งจากตึกผู้ป่วยใน ตึกผู้ป่วยนอก ตลอดจนอาคารบ้านพักของเจ้าหน้าที่ ก่อให้เกิดทั้งมูลฝอยจำนวนมากทั้งมูลฝอยทั่วไป มูลฝอยรีไซเคิล มูลฝอยอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ ซึ่งมูลฝอย การเคลื่อนย้าย การขน และ การกำจัดแล้ว จะทำให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้ปฏิบัติงานและบุคลากรภายในโรงพยาบาล ซึ่งอาจเสี่ยงต่อการเกิดโรคจากเชื้อโรคที่ปะปนมาในมูลฝอย นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมต่างๆได้ ดังนั้นการพัฒนาบริหารงานสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลให้ถูกต้องตามหลักวิชาการจึงมี ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้น งานอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม โรงพยาบาลโนนคูณ จึงได้จัดทำคู่มือกำหนด มาตรฐานการปฏิบัติงานในเรื่อง การจัดการมูลฝอย โรงพยาบาลโนนคูณ เพื่อให้บุคลากรได้รับ ทราบถึงขั้นตอนการดำเนินงาน และเป็นเครื่องมือปฏิบัติงานสำหรับผู้ปฏิบัติโดยตรง ในกรณีนี้ งานอาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม โรงพยาบาลโนนคูณ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือที่ได้จัดทำขึ้นนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ บุคลากรภายในและผู้ปฏิบัติงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

งานอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม

บทนำ

1 ที่มาและความสำคัญ

โรงพยาบาลโนนคุณเป็นหน่วยงานที่ให้บริการประชาชนทั้งด้านการแพทย์และสาธารณสุข ทั้งทางด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาและฟื้นฟูสุขภาพ ซึ่งกิจกรรมที่หลากหลายจากการ ให้บริการทั้งจากตึกผู้ป่วยใน ตึกผู้ป่วยนอก ตลอดจนอาคารบ้านพักของเจ้าหน้าที่ ก่อให้เกิดทั้งมูลฝอยจำนวนมากทั้งมูลฝอยทั่วไป มูลฝอยรีไซเคิล มูลฝอยอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ ซึ่งมูลฝอยเหล่านี้หากมีการจัดการที่ไม่ ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลในขั้นตอนของการเก็บรวบรวม การเคลื่อนย้าย และการกำจัดแล้วจะทำให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้ปฏิบัติงานและบุคลากรภายในโรงพยาบาล ซึ่งอาจเสี่ยงต่อการเกิดโรค จากเชื้อโรคที่ปะปนมาในมูลฝอย นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมต่างๆได้ ดังนั้นการ พัฒนাবริหารงานสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลให้ถูกต้องตามหลักวิชาการจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับบุคลากรในการคัดแยก เก็บรวบรวม เคลื่อนย้าย และการกำจัดมูลฝอยในโรงพยาบาล

2.2 เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค และการป้องกันการปนเปื้อนของสิ่งแวดล้อมจากการจัดการมูลฝอยของโรงพยาบาล

3. ขอบข่าย

เป็นแนวปฏิบัติสำหรับบุคลากรทุกหน่วยงานในโรงพยาบาล โดยครอบคลุมทุกระบวนการของการ จัดการมูลฝอย ตั้งแต่การคัดแยก รวบรวม เคลื่อนย้าย และกำจัด

4. ผู้รับผิดชอบ

4.1 หัวหน้างานอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่รับผิดชอบมูลฝอยภายในโรงพยาบาล

1. ดำเนินการจัดการดูแลจุดพักมูลฝอยและกำหนดสถานที่คัดแยกและสถานที่เก็บ
2. นิเทศติดตามและสนับสนุนให้พนักงานเก็บขนมูลฝอยปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายและเป็นไปตามมาตรฐานการเก็บขนมูลฝอย

3. ดูแลพื้นที่การตั้งวางภาชนะรองรับมูลฝอยแนวทางเดินระหว่างอาคารและสนาม ดูแลพื้นที่บริเวณที่พักรวมมูลฝอยของโรงพยาบาล

4. ประสานงานในการกำจัดมูลฝอยแต่ละประเภท

5. ดำเนินการจัดการมูลฝอยรีไซเคิล

6. นิเทศติดตามการจัดการมูลฝอยและของเสียอันตรายในโรงพยาบาล

7. ดูแลการเบิกจ่ายวัสดุที่เกี่ยวข้องกับการเก็บขนมูลฝอยให้เพียงพอและเหมาะสม

8. สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องภายในหน่วยงานได้รับการอบรมวิธีปฏิบัติงาน ตามมาตรการการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค

4.2 เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน มีหน้าที่รับผิดชอบ

1. ให้การสนับสนุนและปฏิบัติตามแนวทางการจัดการมูลฝอยและของเสียอันตราย
2. คัดแยกมูลฝอยตามประเภทที่กำหนด ๑.๔.๓ พนักงานทำความสะอาด มีหน้าที่รับผิดชอบ มูลฝอยของโรงพยาบาล

3. คัดแยกมูลฝอยโดยการจัดเตรียมภาชนะและถุงรองรับมูลฝอยแต่ละประเภท ๒) ทำการจัดเก็บรวบรวมมูลฝอยรวมทั้งการเคลื่อนย้ายหรือการนำส่งไปยังที่พักรวม

4.3 เจ้าหน้าที่ดูแลที่พักรวมมูลฝอย มีหน้าที่รับผิดชอบ

1. รวบรวมมูลฝอยและนำไปยังที่พักรวมมูลฝอยของโรงพยาบาลรวมทั้งเป็นผู้ประสานงาน กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยโรงพยาบาล

2. ทำความสะอาดพื้นที่บริเวณจุดพักมูลฝอยและบริเวณจุดพักรวมมูลฝอยของ

4.4 หน่วยงานชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่รับผิดชอบ

1. อบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้รู้วิธีการคัดแยกมูลฝอยแต่ละประเภทรวมถึงวิธี ปฏิบัติงานตามมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค

2. นิเทศติดตามการดำเนินงานควบคุมคุณภาพระบบการกำจัดมูลฝอยให้เป็นไปตามแนวทาง การจัดการมูลฝอย และของเสียอันตราย

5. นิยามศัพท์

5.1 มูลฝอยทั่วไป (General waste) หมายถึง มูลฝอยจากสำนักงาน หอพัก โรงอาหาร บริเวณสาธารณะ โดยเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล และประชาชนผู้มารับบริการ ซึ่งไม่ปนเปื้อนสิ่ง ปฏิกูล สารคัดหลั่งเชื้อโรค หรือสารเคมีต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการตรวจวินิจฉัย การรักษา การให้ภูมิคุ้มกันโรค

5.2 มูลฝอยรีไซเคิล หรือมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle waste) หมายถึง มูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก หรือนำไปขายได้ เช่น กระป๋องอลูมิเนียม กระดาษ กล่องกระดาษ ขวดน้ำแก้ว เป็นต้น

5.3 มูลฝอยติดเชื้อ (Infection waste) หมายถึง มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณ หรือความเข้มข้น ซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้ว สามารถทำให้เกิดโรคได้ กรณีมูลฝอยที่ เกิดขึ้น หรือใช้ในกระบวนการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์ และการรักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรค และ

การทดลองเกี่ยวกับโรค ได้แก่

1. วัสดุของมีคม เช่น เข็ม ใบมีด กระบอกฉีดยา หลอดแก้ว ภาชนะที่ทำด้วยแก้ว สไลด์ และ แผ่นกระจกปิดสไลด์

2. วัสดุซึ่งสัมผัสหรือสงสัยว่าจะสัมผัสกับเลือด ส่วนประกอบของเลือดผลิตภัณฑ์ที่ได้จาก เลือด สารน้ำจากร่างกายของมนุษย์ หรือสัตว์ หรือวัคซีนที่ทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิต เช่น สำลี ผ้าก๊อช ผ้าต่างๆ ท่อยาง ผ้าปิดจมูก เป็นต้น

3. มูลฝอยทุกชนิดที่มาจากห้องรักษาผู้ป่วยติดเชื้อร้ายแรง

5.4 มูลฝอยอันตราย (Hazardous waste) หมายถึง มูลฝอยที่มีองค์ประกอบ หรือ ปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่างๆ ซึ่งได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุธรรมชาติอันตราย วัตถุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคาย เคือง วัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็น

เคมีภัณฑ์ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะบรรจุสารกำจัด ศัตรูพืช กระบองสปเรย์บรรจุ หรือ สารเคมี เป็นต้น

6. ประเภทมูลฝอยและแนวทางการจัดการ

6.1 มูลฝอยทั่วไป (General waste) หมายถึง มูลฝอยจากสำนักงาน หอพัก โรงอาหาร บริเวณสาธารณะ โดยเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล และประชาชนผู้มารับบริการ ซึ่งไม่ปนเปื้อนสิ่งปฏิกูล สารคัดหลั่งเชื้อโรค หรือสารเคมีต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการตรวจวินิจฉัย การรักษา การให้ภูมิคุ้มกันโรค

การคัดแยกมูลฝอย ควรมีการคัดแยกมูลฝอยทั่วไปออกจากมูลฝอยชนิดอื่น เช่น มูลฝอยอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ และควรมีการคัดแยกมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ (recycle waste) หรือมูลฝอยรีไซเคิลที่ขายได้ เพื่อลดปริมาณมูลฝอยที่ต้องส่งไปกำจัดให้น้อยลง

การเก็บรวบรวมมูลฝอยทั่วไป คัดแยกมูลฝอยทั่วไปออกจากมูลฝอยชนิดอื่น เช่น มูลฝอยอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ และมีการคัด แยกมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือมูลฝอยรีไซเคิล (Recycle waste) ที่ขายได้ เพื่อลดปริมาณมูล ฝอยที่ต้องส่งไปกำจัดให้น้อยลง คัดแยกมูลฝอยให้กระทำ ณ แหล่งกำเนิด ห้ามเก็บรวมและนำมาแยกภายหลัง โดยภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปควรมี ลักษณะดังนี้

1. ภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไป ต้องทำด้วยวัสดุที่ป้องกันการรั่วซึม ไม่เป็นสนิม มีฝาปิดมิดชิด ป้องกันแมลงวัน และสัตว์พาหะนำโรค ขนาดของภาชนะสามารถรองรับปริมาณมูลฝอยได้อย่างเพียงพอไม่ หกหล่น และต้องมีกำหนดที่แน่นอนในการเก็บขนไปยังที่พักรวมมูลฝอย เพื่อรอการกำจัด โดยแบ่งเป็น

- ภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปย่อยสลายได้ (มูลฝอยอินทรีย์) ถังสีเขียว
- ภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปย่อยสลายไม่ได้ ถึงสีน้ำเงิน

2. ถังบรรจุมูลฝอยทั่วไป การใช้ถังบรรจุมูลฝอยมีวัตถุประสงค์เพื่อความสะดวกในการรวบรวม เก็บขนมูลฝอยเนื่องจากมีความเหนียว ป้องกันการหกเลอะขณะเก็บขน มีน้ำหนักเบาใช้วางรองด้านในของถัง รองรับมูลฝอย และง่ายต่อการทำความสะอาดถังรองรับมูลฝอย โดยแบ่งเป็น

- ภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปย่อยสลายได้ (มูลฝอยอินทรีย์) ถังสีเขียว (๒) ภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปย่อยสลายไม่ได้ ถังสีดำ

***หมายเหตุ :** หากไม่สามารถจัดหาถังบรรจุมูลฝอยตามสีที่กำหนดได้ อาจใช้ถุงพลาสติกสีค่านำไปใส่ ภาชนะรองรับมูลฝอยตามประเภทที่กำหนด โดยที่บริเวณภาชนะบรรจุมูลฝอยจะต้องมีข้อความหรือสัญลักษณ์ ซึ่งแสดงถึงประเภทมูลฝอยชนิดนั้นๆ

3.ที่พักรวมมูลฝอยทั่วไป เป็นสถานที่ที่จัดเตรียมไว้สำหรับรวบรวมมูลฝอยจากจุดต่างๆ ในโรงพยาบาล เพื่อเก็บสะสมมูลฝอยพักรอการนำไปกำจัด โดยที่พักรวมมูลฝอยควรมีลักษณะดังนี้

1.อาคารตั้งอยู่ในสถานที่ที่สะดวกต่อการเก็บขนและนำมูลฝอยไปกำจัด และอาคารต้อง แยกเป็นสัดส่วนจากบริเวณสถานที่ให้บริการผู้ป่วย โรงครัว และโรงซักฟอก

2.ขนาดของอาคารต้องสามารถพักรวมมูลฝอยทั่วไปได้เพียงพอ จนถึงกำหนดการเก็บขนไป กำจัดของ
ท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ

3.อาคารมีลักษณะโปร่ง ไม่อับชื้น พื้นอาคารเรียบ และมีระบบการระบายน้ำเสีย หรือน้ำชะมูลฝอยที่อาจ
เกิดขึ้นจากมูลฝอยทั่วไป น้ำเสียจากการล้างทำความสะอาดภาชนะรองรับและพาหนะเก็บ ขนมูลฝอยทั่วไปลงสู่
ระบบบำบัดน้ำเสีย

ภาพที่ 1 แสดงที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ

1. มีการป้องกันสัตว์ และแมลงพาหะนำโรค และทำความสะอาดเป็นประจำ
2. ประตูมีขนาดกว้างพอที่รถเข็นบรรจุมูลฝอยสามารถเข้าไปได้
3. ประตูสามารถปิดล็อกได้ และมีข้อความว่า “ที่พักรวมมูลฝอยทั่วไป” ติดไว้บริเวณประตู
ห้อง หรือในบริเวณที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน
4. มีที่สำหรับล้างรถเข็น หรือพาหนะเก็บขนมูลฝอยทั่วไป และมีรางระบายน้ำเสียที่มี
ประสิทธิภาพระบายลงสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย
5. มีอ่างล้างมือที่อยู่ในสภาพดีและสบู่ล้างมือสำหรับผู้ปฏิบัติงาน
4. พาหนะเก็บขน พาหนะที่ใช้เก็บขนมูลฝอยไปยังสถานที่เก็บรวบรวม ควรมีลักษณะดังนี้
 1. แยกพาหนะที่ใช้เก็บขนมูลฝอยทั่วไปออกจากมูลฝอยติดเชื้อ และมูลฝอยอันตราย

2. พาหนะที่ใช้เก็บขนมูลฝอยทั่วไปต้องทำด้วยวัสดุที่คงทน ตัวถังมีความแข็งแรง ไม่รั่วซึม และมีป้ายบอกประเภทมูลฝอยที่เก็บขนชัดเจน และทำความสะอาดง่าย
3. หลังใช้งานพาหนะที่เก็บขนมูลฝอยทั่วไป ควรทำความสะอาดให้เรียบร้อยทุกครั้ง

5. เจ้าหน้าที่เก็บขนมูลฝอย

1. ความรู้เรื่องการเก็บขนมูลฝอยที่ถูกต้อง
2. แต่งกายชุดรัดกุม และมีสวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ ถุงมือยางอย่างหนา ผ้ากันเปื้อน หน้ากากอนามัย และรองเท้ายางหุ้มแข้ง
3. มีสุขวิทยาส่วนบุคคลที่ได้ ได้แก่ ล้างมือทุกครั้งหลังปฏิบัติงาน ไม่รับประทานอาหาร หรือน้ำ ในระหว่างปฏิบัติงาน

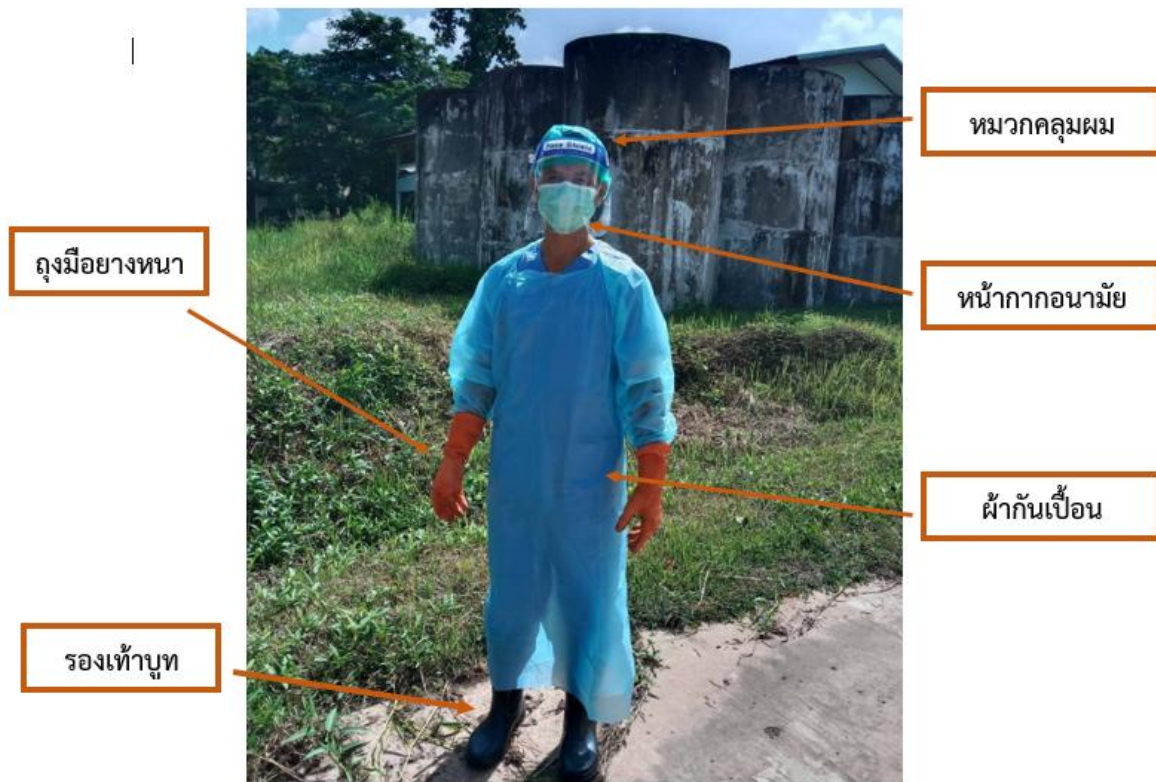
6. เส้นทางและเวลาในการเก็บขนมูลฝอย

1. กำหนดเส้นทางในการเก็บขนมูลฝอยที่แน่นอน
2. กำหนดเวลาและความถี่ในการเก็บขนมูลฝอยที่แน่นอน
 - เก็บขนมูลฝอยทั่วไปจากอาคารมายังที่พักรวมมูลฝอยทุกวัน ในเวลา ๐๗.๓๐-๑๙.๐๐ น.
 - เทศบาลเมืองศีลาเก็บขนมูลฝอยไปกำจัดทุกวันพุธและวันเสาร์
3. ห้ามผู้ปฏิบัติงานแวะพักในระหว่างเก็บขนมูลฝอย

7. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. ก่อนปฏิบัติงาน

- ผู้ปฏิบัติงานเก็บขนมูลฝอยต้องแต่งกายให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน โดยถอดเครื่องประดับออกทุกชิ้น และสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ได้แก่ สวมรองเท้ายาง หน้ากากอนามัย ผ้ากันเปื้อน และถุงมือยางอย่างหนาให้เรียบร้อยตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน ดังภาพ

ภาพที่ 2 การแต่งกายสำหรับการปฏิบัติงาน

*หมายเหตุ หากถุงมือชำรุดเสียหาย มีรอยร้าว ให้เปลี่ยนถุงมือคู่มือทันที การถอดถุงมือ ควรระมัดระวังไม่ให้มือไปล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ก่อนใส่ถุงมือคู่มือ

- เตรียมภาชนะบรรจุมูลฝอยให้เพียงพอต่อการรองรับมูลฝอยที่จะทำการเก็บขน

2. ขณะปฏิบัติงาน

1. ดำเนินการเก็บขนมูลฝอยทั่วไปตามอาคารต่างๆ ในเวลา ๐๗.๐๐-๐๙.๐๐ เส้นทางที่กำหนดไว้ โดยห้ามผู้ปฏิบัติงานแวะพักหรือรับประทานอาหารระหว่างปฏิบัติงาน
2. คัดแยกมูลฝอยอื่นๆ ที่อาจปะปนมาออกทุกครั้งก่อนเก็บรวบรวมตาม
3. ตรวจสอบความเรียบร้อยของถุงบรรจุมูลฝอยก่อนนำไปใส่ภาชนะรวบรวม เพื่อให้แน่ใจว่าถุงไม่รั่วซึมหรือขาด และผูกคอถุงเข้าด้วยกันหรือด้วยเชือกให้เรียบร้อย หากถุงบรรจุมูลฝอยรั่วไหลให้นำถุงบรรจุมูลฝอยอีกใบมาสวมรอง
4. นำถุงบรรจุขนมูลฝอยทั่วไปใส่ภาชนะบรรจุมูลฝอยที่เตรียมไว้อย่างระมัดระวัง โดยจับ ยก บริเวณคอถุงให้ห่างจากตัว ไม่อุ้ม ลาก หรือโยน
5. นำภาชนะบรรจุมูลฝอยใส่พาหนะที่ใช้สำหรับเก็บขนมาอยู่ที่พักรวมมูลฝอยตามเส้นทางที่กำหนดไว้
6. นำถังบรรจุมูลฝอยมาล้างน้ำหนัก และบันทึกข้อมูลน้ำหนักมูลฝอยที่เก็บขนได้ในแต่ละวันก่อนนำไปเก็บยังที่พักรวม
7. เทศบาลเมืองศีลาคจะเป็นผู้นำมูลฝอยทั่วไป ไปกำจัดในวันพุธ และวันเสาร์ ของทุกสัปดาห์

3. หลังปฏิบัติงาน

1. หลังจากเก็บขยะมูลฝอยทั่วไปเรียบร้อยแล้ว ให้ล้างทำความสะอาดอุปกรณ์ต่างๆ รวมถึง ถังรวบรวมมูลฝอย และผึ่งแดดให้แห้ง
2. นำถังที่ผ่านการทำความสะอาด และผึ่งแดดจนแห้งเรียบร้อยแล้วไปเก็บไว้ภายในห้องเก็บถังขยะสะอาด เพื่อรอการนำไปใช้งาน
3. ล้างทำความสะอาดพาหนะสำหรับเคลื่อนย้ายมูลฝอย และผึ่งให้แห้ง
4. นำถังรวบรวมมูลฝอยที่ผ่านการทำความสะอาดแล้วไปตั้งไว้ตามจุดที่กำหนด
5. ถอดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลออก ตามลำดับดังนี้ ถังมือยางหนา รองเท้าพื้น ยางหุ้ม แข็ง ผ้ายางกันเปื้อน เสื้อคลุมแขนยาวกันน้ำ หมวกคลุมผม และหน้ากาก ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ทุกครั้ง ถอดอุปกรณ์ป้องกันร่างกายแต่ละชนิด อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลชนิดใช้ครั้งเดียวให้ทิ้งในถังมูลฝอย
6. อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ได้แก่ แวนป้องกันตา รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง ผ้ายางกันเปื้อน ให้ทำความสะอาดโดยแช่ด้วยสารโซเดียมไฮโปคลอไรท์ที่มีความเข้มข้น 9,000 ppm นาน 30 นาที ล้างและตากแดดให้แห้ง แล้วเช็ดซ้ำด้วยแอลกอฮอล์ 70%
7. ชำระล้างร่างกายให้สะอาด เปลี่ยนเสื้อผ้าก่อนออกจากพื้นที่ปฏิบัติงานหรือก่อนกลับบ้าน

6.2 มูลฝอยรีไซเคิล หรือมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle waste) หมายถึง มูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก หรือนำไปขายได้ เช่น กระป๋องอลูมิเนียม กระดาษขาว กระดาษสี กล่องกระดาษ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว พลาสติกทั่วไป เหล็ก เครื่องใช้ไฟฟ้าชำรุด เป็นต้น

การคัดแยกมูลฝอยรีไซเคิล

1. ผู้ให้บริการคัดแยกมูลฝอยรีไซเคิลด้วยตนเองก่อนเพื่อจำหน่าย
2. ผู้ปฏิบัติงานคัดแยกจากมูลฝอยรีไซเคิลออกจากภาชนะรองรับมูลฝอยชนิดอื่น และนำมูล ฝอยรีไซเคิลมาคัดแยกตามชนิดของมูลฝอย เพื่อนำมาใช้ประโยชน์หรือเพื่อจำหน่ายต่อไป

การเก็บรวบรวมมูลฝอยรีไซเคิลภาชนะรองรับ และถุงบรรจุมูลฝอยรีไซเคิล (มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่) ควรมีคุณลักษณะดังนี้

1. ภาชนะรองรับมูลฝอยรีไซเคิลเป็น “สีเหลือง” ต้องทำด้วยวัสดุที่แข็งแรงป้องกันการรั่ว ไม่เป็นสนิม ทำความสะอาดง่าย มีฝาปิดมิดชิดเพื่อป้องกันแมลงวันและสัตว์ พาหะนำโรค ขนาดของภาชนะ สามารถรองรับปริมาณมูลฝอยได้อย่างเพียงพอ เคลื่อนย้ายได้สะดวก และง่ายต่อการถ่ายหรือเทมูลฝอย หากเป็นภาชนะ มีฝาปิดมิดชิด ไม่มีน้ำหรือของเหลวจากมูลฝอยรีไซเคิลออกมาภายนอก
2. ที่พักรวมมูลรีไซเคิล เป็นสถานที่ที่จัดเตรียมไว้สำหรับรวบรวมมูลฝอยรีไซเคิล จากจุดต่างๆ ในโรงพยาบาลเพื่อเก็บสะสมมูลฝอยพักรอการนำไปกำจัดหรือจำหน่ายต่อ โดยที่พักรวมมูลฝอยควรมีลักษณะดังนี้

1. อาคารตั้งอยู่ในสถานที่ที่สะดวกต่อการเก็บขนและนำมูลฝอยไปกำจัด และอาคารต้อง แยกเป็นสัดส่วนจากบริเวณสถานที่ให้บริการผู้ป่วย โรงครัว และโรงซักฟอก

2. ขนาดของอาคารต้องสามารถพักรวมมูลฝอยรีไซเคิลได้เพียงพอ จนถึงกำหนดการเก็บขน ไปกำจัดของท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ

3. อาคารมีลักษณะโปร่ง ไม่อับชื้น พื้นอาคารเรียบ

4. มีการป้องกันสัตว์ และแมลงพาหะนำโรค และทำความสะอาดเป็นประจำ

5. ประตูมีขนาดกว้างพอที่รถเข็นบรรจุมูลฝอยสามารถเข้าไปได้

6. ประตูสามารถปิดล็อกได้ และมีข้อความว่า "ที่พักรวมมูลฝอยรีไซเคิล" ติดไว้บริเวณ ประตูห้อง หรือในบริเวณที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน

3. พาหนะเก็บขน พาหนะที่ใช้เก็บขนมูลฝอยไปยังสถานที่เก็บรวบรวม ควรมีลักษณะดังนี้

1. แยกพาหนะที่ใช้เก็บมูลฝอยรีไซเคิลออกจากมูลฝอยติดเชื้อ และมูลฝอยอันตราย

2. พาหนะที่ใช้เก็บขนมูลฝอยรีไซเคิล ต้องทำด้วยวัสดุที่คงทน ตัวถังมีความแข็งแรง ไม่รั่วซึม และมีป้ายบอกประเภทมูลฝอยที่เก็บขนชัดเจนและทำความสะอาดง่าย

3. หลังใช้งานพาหนะที่เก็บมูลฝอยรีไซเคิล ควรทำความสะอาดให้เรียบร้อยทุกครั้ง

4. เจ้าหน้าที่เก็บขนมูลฝอย

1. ความรู้เรื่องการคัดแยกและการเก็บขนย้ายมูลฝอยรีไซเคิลที่ถูกต้อง

2. แต่งกายชุดรัดกุม และมีสวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ ถุงมือยางอย่างหนา ผ้ากันเปื้อน หน้ากากอนามัย และรองเท้าบูทหุ้มแข้ง

3. มีสุขวิทยาส่วนบุคคลที่ได้ ได้แก่ ล้างมือทุกครั้งหลังปฏิบัติงาน ไม่รับประทานอาหารหรือน้ำ ในระหว่างปฏิบัติงาน

5. เส้นทางและเวลาในการเก็บขนมูลฝอย

1. กำหนดเส้นทางในการเก็บขนมูลฝอยที่แน่นอน

2. กำหนดเวลาและความถี่ในการเก็บขนมูลฝอยที่แน่นอน

- เก็บขนมูลฝอยรีไซเคิลจากอาคารมายังที่พักรวมมูลฝอยรีไซเคิลทุกวัน ในเวลา ๐๗.๐๐-

- รับซื้อมูลฝอยรีไซเคิลจากผู้มารับบริการทุกวันศุกร์สุดท้ายของเดือน

3. ห้ามผู้ปฏิบัติงานแวะพักในระหว่างเก็บขนมูลฝอย

6.3 มูลฝอยติดเชื้อ (Infection waste) หมายถึง มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณหรือความเข้มข้น ซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้ว สามารถทำให้เกิดโรคได้ กรณีมูลฝอยที่เกิดขึ้นหรือใช้ ในกระบวนการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์ และการรักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรค การทดลองเกี่ยวกับ โรค และวัสดุที่สัมผัสระหว่างการทำการหัตถการ การตรวจ รวมทั้งการศึกษาวิจัยให้ถือว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อ ได้แก่

1) วัสดุของมีคม เช่น เข็ม โคมิด กระบอกฉีดยา หลอดแก้ว ภาชนะที่ทำด้วยแก้ว สไลด์และแผ่นกระจก ปิดสไลด์

2) วัสดุซึ่งสัมผัสหรือสงสัยว่าจะสัมผัสกับเลือด ส่วนประกอบของเลือดผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเลือดสาร น้ำจากร่างกายของมนุษย์ หรือสัตว์ หรือวัคซีนที่ทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิต เช่น สำลี ผ้าก๊อช ผ้าต่างๆ ทอเย็บ เย็บปิดจุมูก เป็นต้น

3) มูลฝอยทุกชนิดที่มาจากห้องรักษาผู้ป่วยติดเชื้อร้ายแรง

การคัดแยกมูลฝอยติดเชื้อ

มีการคัดแยกมูลฝอยติดเชื้อออกจากมูลฝอยชนิดอื่น ณ แหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อ โดยหากการ คัดแยกมูลฝอยติดเชื้อระหว่างวัสดุมีคม และวัสดุไม่มีคม เก็บในภาชนะที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ดังนี้

1) มูลฝอยติดเชื้อประเภทมีคม ได้แก่ ใบมีด เข็มฉีดยา กระบอกฉีดยา หลอดแก้ว ภาชนะที่

ทำด้วยแก้ว แผ่นกระจกปิดสไลด์ เป็นต้น

2) มูลฝอยติดเชื้อประเภทไม่มีคม ได้แก่ สำลี ผ้าก๊อช แพนเพส ผ้าต่างๆ ทุกอย่างที่ปนเปื้อน เลือดหรือสารคัดหลั่ง เป็นต้น จากนั้นนำใส่ภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อตามประเภทของมูลฝอยติดเชื้อ

การเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ

1. ภาชนะรองรับมูลฝอยติดเชื้อ ควรมีลักษณะดังนี้

1. ภาชนะรองรับมูลฝอยติดเชื้อประเภทของมีคม ควรเป็นกล่องหรือถังทำด้วยวัสดุที่มีความแข็งแรง ทนทานต่อการแทงทะลุ และการกัดกร่อนของสารเคมี เช่น พลาสติกแข็ง หรือโลหะ มีฝาปิดมิดชิด และสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวกโดยผู้ขนย้ายไม่มีการสัมผัสกับมูลฝอยติดเชื้อ โดยเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ ไม่เกิน ๓/๔ ของความจุของภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ

2. ภาชนะรองรับมูลฝอยติดเชื้อที่ไม่ใช่ประเภทวัสดุแหลมคม ควรมีลักษณะเป็นถุงสีแดง ทึบแสง ทำจากพลาสติกหรือวัสดุอื่นที่มีความเหนียวไม่ฉีกขาดง่าย ทนทานต่อสารเคมี การรับน้ำหนัก กันน้ำได้ ไม่รั่วซึม และไม่ดูดซึม โดยเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อไม่เกิน ๒/๓ ของความจุของภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอย

หมายเหตุ ภาชนะรองรับมูลฝอยติดเชื้อข้างต้นต้องมีสีแดง ทึบแสงและมีข้อความสีดำที่มีขนาด สามารถอ่านได้ชัดเจนว่า “มูลฝอยติดเชื้อ” อยู่ภายใต้รูปหัวกะโหลกไขว่กับดาบ หรือสัญลักษณ์ที่ใช้ระหว่าง ประเทศตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา “ห้ามนำกลับมาใช้อีก” และ “ห้ามเปิด” ในกรณีที่สถานบริการสาธารณสุข ไม่ได้ดำเนินการกำจัดมูลฝอย ติดเชื้อด้วยตนเอง สถานบริการสาธารณสุขดังกล่าวจะต้องระบุชื่อของตนไว้ที่ภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ และในกรณีที่ภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชืื่อนั้นใช้สำหรับเก็บมูลฝอยติดเชื้อไว้เพื่อรอการขนไปกำจัดเกินกว่า 7 วันนับแต่วันที่เกิดมูลฝอยติดเชืื่อนั้น ให้ระบุวันที่เกิดมูลฝอยติดเชื้อมาก่อนไว้ที่ภาชนะบรรจุมูล ฝอยติดเชื้อด้วย

2.ที่พักรวมมูลฝอย ในการเก็บมูลฝอยติดเชื้อจะต้องจัดให้มีที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อที่เป็นห้อง หรือเป็นอาคารเฉพาะแยกจากอาคารอื่น โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้ สำหรับใช้เก็บกักภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ เพื่อรอการขนไปกำจัด

(1) มีลักษณะไม่แพร่เชื้อ และอยู่ในที่ที่สะดวกต่อการขนมูลฝอยติดเชื้อไปกำจัด

(2) มีขนาดกว้างเพียงพอที่จะเก็บกักภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อได้

- (3) พื้นและผนังสองเรียบ ทำความสะอาดได้ง่าย
- (4) มีราง หรือท่อระบายน้ำทิ้งเชื่อมต่อกับระบบบำบัดน้ำเสีย
- (5) มีลักษณะโปร่ง โม้อับชื้น
- (6) มีการป้องกันสัตว์แมลงเข้าไป มีประตูกว้างพอสมควรตามขนาดของห้องหรืออาคารเพื่อสะดวกต่อการปฏิบัติงานและปลดด้วยกุญแจหรือปลดด้วยวิธีอื่นที่บุคคลทั่วไปไม่สามารถที่จะเข้าไปได้
- (7) มีขอความเป็นคำเตือนที่มีขนาดสามารถเห็นได้ชัดเจนว่า “ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ” ไว้ที่หน้าห้องหรือหน้าอาคาร
- (8) มีลานสำหรับล้างรถเข็นอยู่ใกล้ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ และลานนั้นต้องมีรางหรือท่อ รวบรวมน้ำเสียจากการล้างรถเข็นเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย

***หมายเหตุ** ในกรณีที่เก็บกักภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อไว้เกิน ๗ วัน ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อต้องสามารถควบคุมอุณหภูมิอยู่ที่ 10 องศาเซลเซียส หรือต่ำกว่านั้นได้

3. พาหนะสำหรับเก็บขน

- (1) ถังมูลฝอยติดเชื้อที่ทำด้วยวัสดุที่แข็งแรงป้องกันการรั่วซึมไม่เป็น สนิม ทำความสะอาด ง่าย มีฝาปิดมิดชิด ข ี ขนาดของภาชนะสามารถรองรับปริมาณมูลฝอยได้อย่างเพียงพอ เคลื่อนย้ายได้สะดวก และ ง่ายต่อการถ่ายหรือเทมูลฝอยติดเชื้อ
- (2) ต้องมีอุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับใช้เก็บมูลฝอยติดเชื้อที่ตกหล่นระหว่างการเคลื่อนย้าย และมีอุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับใช้ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคบริเวณที่มูลฝอยติดเชื้อตก
- (3) มีการทำความสะอาดถังมูลฝอยติดเชื้อ และอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานด้วยน้ำผสม ผงซักฟอก และ ฆ่าเชื้อโรคโดยการผึ่งแดดให้แห้งหลังการใช้งานทุกวันในบริเวณที่จัดไว้เฉพาะน้ำเสียที่เกิดจาก การล้างรถเข็นให้ระบายเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย

4. เส้นทางและเวลาในการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อ

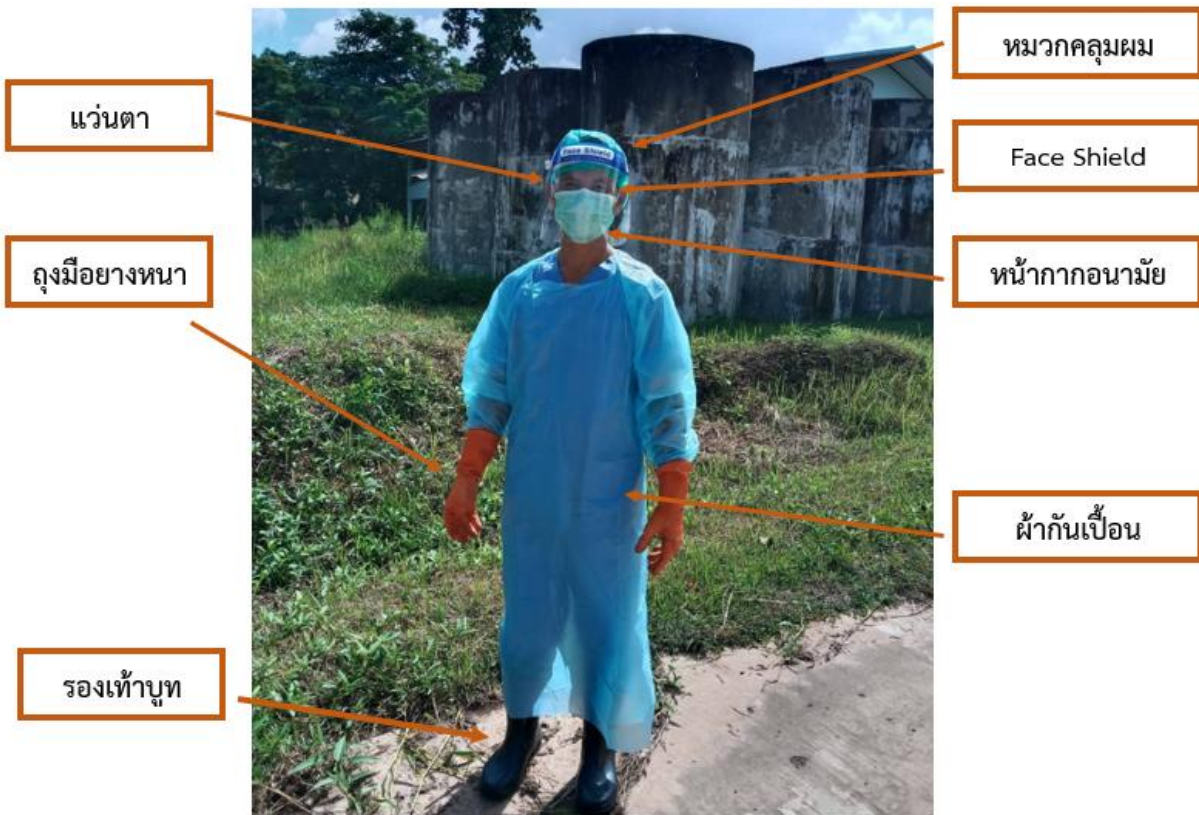
1. กำหนดเส้นทางในการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อที่แน่นอน
2. กำหนดเวลาและความถี่ในการเก็บขนมูลฝอยที่แน่นอน
 - เก็บขนมูลฝอยติดเชื้อจากอาคารมายังที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อทุกวัน 07.45 – 08.00 น. และเวลา 14.45 - 15.00 น.
 - บริษัทภายนอกจะมารับมูลฝอยติดเชื้อและขนย้ายไปกำจัดสัปดาห์ละ ๓ ครั้ง

3. ห้ามผู้ปฏิบัติงานแวะพักในระหว่างเก็บขนมูลฝอย

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. ก่อนปฏิบัติงาน

- (1) ถอดเครื่องประดับออกทุกชิ้น และแต่งกายให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่ สวมเสื้อคลุมแขนยาวกันน้ำ ผ้ายางกันเปื้อน รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง สวมหน้ากาก แว่นป้องกันตา กระบังกันไอน้ำ หมวกคลุมผม และสวมถุงมือยางหนา ดังภาพ

ภาพที่ 3 การแต่งกายสำหรับการปฏิบัติงานมูลฝอยติดเชื้อ

(2) เตรียมภาชนะบรรจุมูลฝอยให้เพียงพอต่อการรองรับมูลฝอยที่จะทำการเก็บขน และอุปกรณ์สำหรับหีบจับมูลฝอยติดเชื้อหากมูลฝอยติดเชื้อเกิดการตกหล่น

2. ขั้นตอนปฏิบัติงาน

(1) ดำเนินการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อตามอาคารต่างๆ ในเวลา 07.45-08.00 น. และเวลา 14.45-15.00 น.

(2) ตรวจสอบความเรียบร้อยของถุงบรรจุมูลฝอยติดเชื้อก่อนนำใส่ภาชนะรวบรวมทุกครั้งเพื่อให้แน่ใจว่าถุงไม่รั่วซึมหรือขาด และผูกคอถุงเข้าด้วยกันหรือด้วยเชือกให้เรียบร้อย หากถุงบรรจุมูลฝอยรั่วไหลให้ นำถุงบรรจุมูลฝอยอีกใบมาสวมรอง หากมีสารรั่วลงบนพื้นให้ซับด้วยกระดาษโดยหมุนเป็นวงกลมจากด้านนอกสู่ด้านในแล้วทิ้ง

(3) นำถุงบรรจุขนมูลฝอยติดเชื้อใส่ภาชนะบรรจุมูลฝอยที่เตรียมไว้อย่างระมัดระวัง โดยจับยกบริเวณคอถุงให้ห่างจากตัว ไม่อุ้ม ลาก หรือโยนกระดาษลงถุงบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ แล้วจึงราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อทิ้งไว้อย่างน้อย 3 นาที ก่อนเข็นออกไปตามปกติ

(4) เคลื่อนย้ายพาหนะสำหรับเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อมาอยู่ที่พักรวมมูลฝอยตามเส้นทางที่กำหนด โดยห้ามผู้ปฏิบัติงานแวะพักหรือรับประทานอาหารระหว่างปฏิบัติงาน

(5) เมื่อเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อเข้าไปยังที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อเรียบร้อยแล้ว ให้ปิดล้อคประตู ให้เรียบร้อยทุกครั้ง

3) หลังปฏิบัติงาน

(1) หลังจากเก็บขนมูลฝอยทั่วไปเรียบร้อยแล้ว ให้ล้างทำความสะอาดอุปกรณ์ ถังรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ และผึ่งแดดให้แห้ง

(2) ถอดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลออก ตามลำดับดังนี้ถุงมือยางหนา รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง ผ้ายางกันเปื้อน เสื้อคลุมแขนยาวกันน้ำ กระบังกันใบหน้า แวนป้องกันตา หมวกคลุมผม และหน้ากาก ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ทุกครั้งที่ถอดอุปกรณ์ป้องกันร่างกายแต่ละชนิด อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลชนิดใช้ครั้งเดียวให้ทิ้งในถังมูลฝอยติดเชื้อ

(3) อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ได้แก่ แวนป้องกันตากระบังใบหน้า รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง ผ้ายางกันเปื้อน ให้ทำความสะอาดโดยแช่ด้วยสารโซเดียมไฮโปคลอไรท์ที่มีความเข้มข้น 1,000 ppm นาน 30 นาที ล้างและตากแดดให้แห้ง แล้วเช็ดซ้ำด้วยแอลกอฮอล์ 70%

(4) ชำระล้างร่างกายให้สะอาด เปลี่ยนเสื้อผ้าก่อนออกจากพื้นที่ปฏิบัติงานหรือก่อนกลับบ้าน

6.4 มูลฝอยอันตราย (Hazardous waste) หมายถึง มูลฝอยที่มีองค์ประกอบ หรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่างๆ ซึ่งได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุไวไฟ วัตถุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช กระป๋องสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น

การคัดแยกมูลฝอยอันตราย สามารถคัดแยกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) ของเสียอันตราย ประเภทผลิตภัณฑ์/เภสัชภัณฑ์ยาที่หมดอายุ เสื่อมคุณภาพถูกปนเปื้อน ถูกทิ้งเนื่องจากไม่ต้องการใช้แล้ว ให้คัดแยกและเก็บในภาชนะ/หีบ/ห่อเดิม และติดฉลากชื่อประเภทของเสียอันตรายให้ชัดเจน

2) ของเสียอันตรายประเภทที่มีโลหะหนัก เช่น หลอดไฟ แบตเตอรี่ กระป๋องสเปรย์ เป็นต้น เป็นของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นในทุกระยะของโรงพยาบาล ซึ่งหากสารที่บรรจุภายในผลิตภัณฑ์รั่วซึมออกมาอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมได้ ให้คัดแยกเก็บในภาชนะเก็บใส่ถุงสีเทาติดป้ายและฉลากชื่อประเภทของเสียอันตรายให้ชัดเจน

การเก็บรวบรวมมูลฝอยอันตราย

1. ภาชนะบรรจุการ

กำหนดคุณลักษณะของภาชนะบรรจุของเสียอันตราย เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ขวดยาถ่ายไฟฉาย กระป๋องสเปรย์ กระป๋องสารฆ่าแมลง ภาชนะบรรจุสารอันตรายต่างๆ ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ มีเกณฑ์ดังนี้

(1) มีลักษณะแข็งแรง ทนทาน ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรมหรือมาตรฐานอื่นที่เทียบเท่า

(2) ได้รับการออกแบบให้สามารถป้องกันน้ำฝน แผลงวัน หนู แมว สุนัขและสัตว์อื่นๆ ไม่ให้สัมผัสหรือคุ้ยเขี่ย

(3) ชิ้นส่วนต่างๆสามารถถอดประกอบได้ง่าย เพื่อความสะดวกในการถ่ายเทของเสียอันตราย และล้างทำความสะอาด

(4) ทำจากวัสดุที่ทนการกัดกร่อน และไม่เป็นสนิม

(5) มีน้ำหนักเบา และมีขนาดพอเหมาะ เพื่อความสะดวกต่อการเคลื่อนย้ายและถ่ายเทขยะ

(6) ไม่มีสารพิษเป็นส่วนประกอบ และกรณีใช้สารเติมแต่งให้มีปริมาณในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

(7) หากเป็นถุงหรือถังพลาสติก ควรผลิตจากพลาสติกใช้แล้ว ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยน้ำหนัก

(8) รูปแบบของถุงหรือถังรองรับของเสียอันตราย ควรจะมีสีหรือสัญลักษณ์ที่ชัดเจน ดังนี้

- เป็นถุงสีส้ม หรือถุงสีอื่นไม่รวมถึงสีน้ำเงิน สีเขียว และสีเหลือง กรณีที่ใช้ถังสีอื่นให้ทาสี หรือคาดแถบสีส้มขนาดที่เหมาะสม ไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายไว้บนถังในจุดที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน ในระยะไม่เกิน 15 เมตร สำหรับรองรับขยะอันตรายหรือมูลฝอยอันตราย

- ในกรณีที่ใช้ถุงบรรจุของเสียอันตราย ควรเลือกถุงที่สามารถมองเห็นของเสียที่บรรจุในถังได้และ/หรือมัดปากถุงให้แน่นด้วยเชือกหรือวัสดุสีส้ม และไม่ควรใช้บรรจุของเสียอันตรายจำพวกของเหลว มีฤทธิ์กัดกร่อน หรือของมีคม

2. วิธีการเก็บรวบรวม

(1) ของเสียอันตรายประเภทยาอายุ ได้ดำเนินการดังนี้

- ส่งคืนบริษัทฯ เพื่อแลกเปลี่ยนเป็นชุดใหม่ ส่วนยาที่หมดอายุ บริษัทจะดำเนินการทำลายตามขั้นตอน
- กรณีหากบริษัทไม่รับทำลาย ทางโรงพยาบาลจะแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายยา เพื่อพิจารณาและดำเนินการส่งยาที่หมดอายุทำลาย สำหรับยาเม็ดละลายน้ำ ถ้าแตกตัวทิ้งลงรางน้ำที่มีการผ่านระบบบำบัด และยาฉีด amp vial หัก amp ดูดยาออกเจือจางด้วยน้ำ เทที่ระบายน้ำที่มีการผ่านระบบบำบัด

(2) ของเสียอันตรายประเภทที่มีโลหะหนัก เช่น หลอดไฟ แบตเตอรี่ กระป๋องสเปรย์ ภาชนะบรรจุสารเคชักร้าง ฆ่าเชื้อ ฆ่าแมลง ควรแยกชนิดเก็บรวบรวมและนำส่งไปยังที่พักรวมมูลฝอย โดยแต่ละชนิดมีแนวปฏิบัติดังนี้

- ใช้ให้หมดก่อนทั้งภาชนะบรรจุ และไม่ควรทิ้งปะปนกับมูลฝอยทั่วไป หากเป็นของเสียอันตรายชนิดเดียวกันขนาดเล็ก ให้เก็บรวบรวมในภาชนะที่ทนทาน ไม่รั่วซึมแล้วทำเครื่องหมายให้ชัดเจน

- ห้ามทุบกระป๋องสเปรย์หรือหลอดไฟ และห้ามทุบแยกชิ้นส่วนแบตเตอรี่มือถือ แบตเตอรี่รถยนต์และถ่านไฟฉาย ควรเก็บรวบรวมไว้ในภาชนะ ถูหรือกล่องมัดหรือปิดปากถุง/กล่องให้มิดชิด

- เมื่อเปลี่ยนหลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ให้นำซากเก่ามาใส่ช่องบรรจุหลอดใหม่ หรือห่อหนังสือพิมพ์มัดหรือรวมไว้ในกล่องแข็งแรง รมั้ดระวังอย่าทำให้หลอดแตก

3. ที่พักรวมมูลฝอย

(1) อาคารพักรวมมูลฝอยอันตราย ต้องมีการออกแบบและใช้วัสดุให้เหมาะสม เช่น ทนไฟได้ ไม่ถูกกัดกร่อน มีระบบระบายอากาศที่เพียงพอ เป็นต้น

(2) สถานที่กักเก็บของเสียอันตรายควรเป็นสถานที่ปิด เพื่อป้องกันการฟุ้งกระจายของเสียสู่ภายนอก มีระบบควบคุมการระบายอากาศ พื้นผิวต้องทำด้วยวัสดุซึ่งทนต่อการทาลายจากของเสียที่จัดเก็บของเสีย ประเภทกรด-ด่าง ที่มีความกัดกร่อนสูง เป็นต้น

(3) มีอุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลที่เหมาะสม เช่น ถุงมือป้องกันสารเคมี แว่นตานิรภัย หน้ากาก ป้องกันสารเคมี เป็นต้น

(4) จัดให้มีที่ล้างมือ อุปกรณ์ทำความสะอาดร่างกายที่พร้อมใช้งานเสมอ และห้องผลัดเปลี่ยนชุดท างานที่เพียงพอเหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงาน

4. พาหนะสำหรับเก็บขน

(1) พาหนะในการเก็บ/ขน/เคลื่อนย้ายของเสียอันตรายจากแหล่งก าเนิดในแต่ละจุดของโรงพยาบาลไปยังสถานที่เก็บสะสมหรือสถานที่กักเก็บรวบรวม ได้ก าหนดแนวทางที่ถูกหลักวิชาการและเป็นควรแบบแผนสำหรับ ปฏิบัติทั่วไปดังนี้

- ตัวพาหนะต้องปิดป้ายสัญลักษณ์ หรือข้อความที่ชัดเจนระบุว่าเป็นพาหนะ สำหรับเก็บรวบรวมของเสียอันตราย

- ตัวพาหนะต้องท าด้วยโลหะที่มีความคงทนตามมาตรฐานของส านักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง

- ถัง/กล่องสำหรับบรรจุของเสียจะต้องมีลักษณะปกปิดมิดชิด

- ระดับที่ยกของเสียอันตรายใส่ในพาหนะไม่ควรให้สูงเกิน 1.6 เมตร หรือระดับที่ปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน

- โครงสร้างของพาหนะต้องมีลักษณะที่ทำความสะอาดได้ง่าย ไม่เป็นสนิม

5. เจ้าหน้าที่เก็บขนมูลฝอย

(1) ผู้ปฏิบัติงานเก็บขนมูลฝอยอันตรายต้องมีความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยอันตราย

(2) ผู้ปฏิบัติงานต้องสวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน ได้แก่

- ถุงมือยางชนิดยางหนาเพื่อความแข็งแรงทนทานต่องานหนัก ป้องกันการฉีกขาด หรือถุงมือกันความร้อน โดยมีข้อควรปฏิบัติ ดังนี้

- (ก) ถอดเครื่องประดับทุกครั้งก่อนสวมถุงมือ
- (ข) สวมถุงมือทุกครั้งที่ปฏิบัติงาน ตรวจสอบว่ามีรอยฉีกขาดหรือไม่
- (ค) สวมถุงมือทุกครั้งเมื่อสัมผัสเลือดหรือสารคัดหลั่ง
- (ง) เมื่อพบว่าถุงมือขาดมีรูรั่วขณะปฏิบัติงานให้ถอดถุงมือเดิมออก ล้างมือให้สะอาด แล้วเปลี่ยนถุงมือใหม่
- (จ) การถอดถุงมือควรระวังไม่ให้มือไปสัมผัสด้านนอกถุงมือแล้ว ล้างมือด้วยน้ำและน้ำยาฆ่าเชื้อเพื่อทำลายเชื้อบนผิวหนังที่อาจติดมา เนื่องจากถุงมือรั่วหรือขาดระหว่างใช้งาน

- ผ่ากันเปื้อน ไขป้องกันสิ่งสกปรก เช่น เลือด สารคัดหลั่ง ไม่ควรหยิบจับบริเวณด้านนอกฝ้ายาง การถอดควรมวนให้ด้านนอกอยู่ด้านในการทำความสะอาดใสในถังที่ใส่น้ำยาฆ่าเชื้อที่เตรียมไว้ แช่ไว้ 30 นาที จากนั้นนำมาซักด้วยผงซักฟอก ตาก แดดให้แห้ง

- ผ่าปิดปาก-ปิดจมูก เป็นอุปกรณ์ช่วยป้องกันฝุ่นละออง สารคัดหลั่ง กระเด็นสัมผัสร่างกาย ควรสวมให้กระชับกับใบหน้า หากเปื่อยขึ้นควรเปลี่ยนใหม่

- รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง ป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับหนาแข้งและเท้า รวมทั้งป้องกันการเปื้อนสิ่งสกปรกด้วย วิธีทำความสะอาดถ้าไม่เปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่งให้ด้วยผงซักฟอก กรณีเปื้อนต้องแช่ฆ่าเชื้อก่อนแล้วค่อยซักตากตามปกติ

- หมวกคลุมผม

ควรระวังไม่ให้มือไปสัมผัสด้านนอกถุงมือ และหากถุงมือรั่วหรือขาดระหว่างปฏิบัติงานให้ล้างมือด้วยน้ำและน้ำยาฆ่าเชื้อ

(3) มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเก็บขนเป็นการเฉพาะ โดยต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่อย่างน้อย 1 คน เพื่อเป็นผู้รับผิดชอบดูแลระบบทั้งการเก็บขนหรือการกำจัด

6. เส้นทางและเวลาในการเก็บขนมูลฝอย

(1) กำหนดเส้นทางในการเก็บขนมูลฝอยอันตรายที่แน่นอน

(2) กำหนดเวลาและความถี่ในการเก็บขนมูลฝอยที่แน่นอน

- เก็บขนมูลฝอยอันตรายจากจุดบริการมายังที่พักรวมมูลฝอยทุกวัน ในเวลา 07.00 - 10.00 น.

- เทศบาลเมืองศิลาเก็บขนมูลฝอยอันตรายไปก จัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ทุกวันพุธ และวันเสาร์

(3) ห้ามผู้ปฏิบัติงานแวะพักในระหว่างเก็บขนมูลฝอย

7. เจ้าหน้าที่เก็บขนมูลฝอยอันตราย

(1) ก่อนการปฏิบัติหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในสถานที่กักเก็บของเสียอันตรายต้องสวมถุงมือ ผ่าปิดปาก ปิดจมูก รวมถึงอุปกรณ์ป้องกันสารเคมีอื่นๆ ที่จำเป็นทุกครั้ง

(2) ตรวจสอบของเสียอันตรายที่เก็บขนว่ามีการคัดแยกถูกต้อง และบรรจุในภาชนะที่เหมาะสม

สำหรับของเสียแต่ละประเภท มีการติดฉลากและระบุรายละเอียดต่างๆ ให้ครบถ้วนชัดเจน โดยฉลากนั้น ต้องคงทนเพื่อป้องกันการสูญหายและไม่เสื่อมสภาพหรือชำรุดได้ง่าย สำหรับการเปลี่ยนแปลงแก้ไข รายละเอียดข้อมูลบนฉลากเดิมนั้นต้องลบข้อความเดิมให้หมดแล้วจึงระบุรายละเอียดของเสียอันตรายที่บรรจุใหม่ หรือเอาฉลากเดิมออกแล้วติดฉลากใหม่แทน

(3) ต้องมีการบันทึกการดำเนินงานซึ่งแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชนิดและปริมาณของเสียอันตรายที่รับ วัน เวลา และการจัดเก็บ

(4) ไม่ดื่มน้ำหรือรับประทานอาหารขณะปฏิบัติงาน

(5) เก็บขนมูลฝอยตามเส้นทางที่กำหนดและไม่แฉะพักขณะปฏิบัติงาน

8. ระบบติดตามตรวจสอบ

(1) ต้องมีการชั่งน้ำหนักของเสียอันตรายแต่ละประเภท และมีการจดบันทึกน้ำหนักโดยกรอกในแบบฟอร์มบันทึกรายวัน

(2) ตรวจสอบความเรียบร้อยของการบรรจุทุกของเสียก่อนออกจากสถานที่กักเก็บ เช่น ถังรถขนส่ง เป็นกระบะเปิดให้ใช้ผ้าใบปิดคลุมให้เรียบร้อย

9. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1) ก่อนปฏิบัติงาน

(1) ผู้ปฏิบัติงานเก็บขนมูลฝอยต้องแต่งกายให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน โดยถอดเครื่องประดับออกทุกชิ้น และสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ได้แก่ สวมรองเท้าบู๊ท หน้ากากอนามัย ผ้ากันเปื้อน และถุงมือยางอย่างหนาให้เรียบร้อยตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน

(2) เตรียมภาชนะบรรจุมูลฝอยให้เพียงพอต่อการรองรับมูลฝอยที่จะทำการเก็บขน

2) ขณะปฏิบัติงาน

(1) ดำเนินการเก็บขนมูลฝอยอันตรายตามจุดให้บริการ ในเวลา 07.45 -08.00 น. ตามเส้นทางที่กำหนดไว้ โดยห้ามผู้ปฏิบัติงานแฉะพักหรือรับประทานอาหารระหว่างปฏิบัติงาน

(2) ตรวจสอบความเรียบร้อยของถุงบรรจุมูลฝอยก่อนนำใส่ภาชนะรวบรวม เพื่อให้แน่ใจว่าถุงไม่รั่วซึมหรือขาด และผูกคอถุงเข้าด้วยกันหรือด้วยเชือกให้เรียบร้อย หากถุงบรรจุมูลฝอยรั่วไหลให้นำถุงบรรจุมูลฝอยอีกใบมาสวมรอง

(3) นำถุงบรรจุขนมูลฝอยอันตรายใส่ภาชนะถังบรรจุมูลฝอยอันตรายที่เตรียมไว้อย่างระมัดระวัง โดยจับยกบริเวณคอถุงให้ห่างจากตัว ไม่อ้อม ลาก หรือโยน

(4) นำภาชนะบรรจุมูลฝอยใส่ภาชนะที่ใช้สำหรับเก็บขนมายังที่พักรวมมูลฝอยตามเส้นทางที่กำหนดไว้

(5) ตรวจสอบเช็คถุงบรรจุมูลฝอยอันตรายแล้วตรวจนับจำนวนบันทึกข้อมูล ลงในแบบฟอร์มรายวัน หลังจากนั้นจับเก็บยังที่พักรวมมูลฝอยอันตราย

(๖) เทศบาลเมืองศีลางะเป็นผู้นำมูลฝอยอันตราย ไปกำจัดในวันพุธ และวันเสาร์ ของทุกสัปดาห์

3) หลังปฏิบัติงาน

- (1) หลังจากเก็บขมมูลฝอยทั่วไปเรียบร้อยแล้ว ให้ล้างทำความสะอาดอุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงถังรวบรวมมูลฝอย และผึ่งแดดให้แห้ง
- (2) นำถังที่ผ่านการทำความสะอาด และผึ่งแดดจนแห้งเรียบร้อยแล้วไปเก็บไว้ภายในห้องเก็บถังขยะสะอาด เพื่อรอการนำไปใช้งาน
- (3) ล้างทำความสะอาดพาหนะสำหรับเคลื่อนย้ายมูลฝอย และผึ่งให้แห้ง
- (4) นำถังรวบรวมมูลฝอยที่ผ่านการทำความสะอาดแล้วไปตั้งไว้ตามจุดที่กำหนด
- (5) ถอดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลออก ตามลำดับดังนี้ ถูมืออย่างหนา รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง ผ้ายางกันเปื้อน เสื้อคลุมแขนยาวกันน้ำ หมวกคลุมผม และหน้ากาก ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ทุกครั้ง ถอดอุปกรณ์ป้องกันร่างกายแต่ละชนิด อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลชนิดใช้ครั้งเดียวให้ทิ้งในถังมูลฝอย
- (6) อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ได้แก่ แวนป้องกันตา รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง ผ้ายางกันเปื้อน ให้ทำความสะอาดโดยแช่ด้วยสารโซเดียมไฮโปคลอไรท์ที่มีความเข้มข้น 1,000 ppm นาน 30 นาที ล้างและตากแดดให้แห้ง แล้วเช็ดซ้ำด้วยแอลกอฮอล์ 70%
- (7) ขำระล้างร่างกายให้สะอาด เปลี่ยนเสื้อผ้าก่อนออกจากพื้นที่ปฏิบัติงานหรือก่อนกลับบ้าน

โรงพยาบาลโนนคูณ อำเภอโนนคูณ จังหวัดศรีสะเกษ

การกำจัดมูลฝอย

๑ มูลฝอยติดเชื้อ

เทศบาลเมืองวารินชำราบ

๑ มูลฝอยทั่วไป

เตาเผามูลฝอยของโรงพยาบาล /
เทศบาลเมืองศรีสะเกษ

๑ มูลฝอยรีไซเคิล

จำหน่ายกับบริษัทรับซื้อ

๑ มูลฝอยอันตราย

ส่ง อบต.โนนค้อ